

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

SROVNÁVACÍ STUDIE

Sektorové zdanění

(V ekonomické teorii a praxi)

Obsah:

SHRNUTÍ	3
SEKTOROVÁ DAŇ V EKONOMICKÉ TEORII	4
STRUČNÝ PŘEHLED PŘÍSTUPŮ VYBRANÝCH ZEMÍ EU K SEKTOROVÉ DANI.....	8
BELGIE	8
MAĎARSKO	8
NĚMECKO	9
POLSKO.....	9
RAKOUSKO	10
RUMUNSKO	10
SLOVENSKO	11
ŠVÉDSKO	12

Srovnávací studie č. 2.112

Květen 2019

autor: Tereza Krček, Daša Smetanková

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: STUDIE
Název: Sektorové zdanění	Typ edice: online, ISSN 2533-4131
Autoři: Krček, T., Smetanková, D.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=1
Číslo: Srovnávací studie č. 2.112	První vydání edice: červenec 1991
Datum: květen 2019	Frekvence vydání edice: nepravidelná
Klíčová slova: Sektorové daně; bankovní daň; telekomunikační daň; zdanění energetického sektoru; přesun daňového břemena; daň z finančních transakcí	Zaměření: srovnávací a analytické studie zpracované pro členy Parlamentu České republiky
	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Anotace

Studie se zabývá problematikou sektorového zdanění. Nejdříve přinášíme krátké shrnutí problematiky. První část samotné studie je věnovaná sektorové dani v ekonomické teorii. Sektorová daň jako taková není v odborné literatuře definována. Teoretická část proto přináší vysvětlení, na koho dopadá dle ekonomické teorie daňová zátěž v případě uvalení daně při různé elasticitě nabídky a poptávky a v monopolních podmínkách. Ve druhé části studie přináší přehled přístupů vybraných zemí EU k sektorovému zdanění. Nejrozšířenější formou sektorové daně je v současnosti daň bankovní, která má však více podob, přičemž ve většině případů se jedná o daň/odvody/poplatky do speciálního fondu, který v případě krize má pomoci vyřešit problémy bank. Dalším zavedeným typem sektorové daně je daň telekomunikační, zdanění energetického sektoru, nebo daň z finančních transakcí. Průkopníkem sektorového zdanění je v současnosti ze zemí EU Maďarsko.

The study deals with the issue of sectoral taxation. It begins with a short executive summary. The first part of the study is devoted to the sectoral taxation in economic theory. Sectoral taxation as such is not defined in the professional literature. The study therefore explains how the tax burden shifts depending on different supply and demand elasticity and in monopoly conditions. The second part of the study provides an overview of the approaches of selected EU countries to sectoral taxation. Currently, the most widespread form of sectoral tax is the banking tax, which, however, has more forms. In most cases, a tax/levy/charge is applied to create a special fund for helping failing banks. Another established type of sectoral tax is telecommunication tax, energy sector tax or a financial transaction tax. Nowadays, Hungary is a pioneer in sectoral taxation within the EU.

Obsah

SHRNUTÍ	3
SEKTOROVÁ DAŇ V EKONOMICKÉ TEORII	4
STRUČNÝ PŘEHLED PŘÍSTUPŮ VYBRANÝCH ZEMÍ EU K SEKTOROVÉ DANI	8
BELGIE	8
MAĎARSKO	8
NĚMECKO.....	9
POLSKO	9
RAKOUSKO	10
RUMUNSKO	10
SLOVENSKO	11
ŠVÉDSKO	12

Shrnutí

Sektorová daň jako taková není definována v odborné literatuře. Jako o sektorové dani mluvíme v případě zdanění konkrétních sektorů ekonomiky daní v jiné (větší) výši než je zdanění ostatních právnických osob. Jedná se tedy primárně o speciální daň uvalenou na právnické osoby podnikající ve vybraném sektoru. O sektorové dani se mluví především v souvislosti s odvětvími, které mají vysoké vstupní náklady, tedy vedou k vytvoření monopolu/oligopolu a cílem tak má být narovnání tržních podmínek a zdanění vysokých zisků, které společnosti v monopolních/oligopolních podmínkách dosahují díky nekonkurenčnímu prostředí.

Důvodem pro uvalení sektorové daně může být potenciálně možný únik platby daní díky zahraničním investorům, kteří u nás investují do těchto odvětví. Jenže investor si vybírá investiční prostředí podle více faktorů, mezi které patří právní jistota související s investicí a také velikost daňových a administrativních překážek, které se po zavedení sektorové daně pouze zvýší. Jinými slovy to investování příliš nepomůže a uvalení sektorové daně může mít spíše negativní efekt.

Musíme si uvědomit, že zahraniční investoři jsou v České republice z nějakého důvodu. Důvodem může být dobré investiční prostředí, výhodná poloha, nebo „nezoraná půda“. Investor se zde rozhodl vložit peníze do projektu právě proto, že byl první a v podstatě může mít v dané zemi v podnikání monopolní, případně oligopolní, postavení. Tohoto postavení docílil možná proto, že se nenašel další vhodný investor, který by vstoupil na trh, což se po zavedení sektorové daně jistě také nenajde.

Sektorové danění může mít i jiné než pouze ekonomické cíle. Např. daň z loterií a hazardních her je také v jistém smyslu sektorovou daní, avšak její cíle jsou také sociální. V souvislosti se zdaněním finančního sektoru a bank se mluví i o cíli stabilizace finančního sektoru a omezování systémového rizika bank.

Nejrozšířenější sektorovou daní v EU je různá obdoba bankovní daně. Především v souvislosti s nedávnou finanční krizí zavedlo několik zemí bankovní daň, případně obdobné poplatky, které zdaní bankovní sektor na základě výše aktiv, vkladů, případně dalších parametrů. Tyto bankovní daně byly ve většině případů spojeny s vytvořením speciálního fondu (polštáře), do kterého jsou vybrané finance odváděny a který má podpořit banky v době krize. Bankovní daň zavedly státy jako reakci na krizi nejčastěji mezi roky 2009 až 2011 s cílem sanace bank. Obdobné zdanění zavedlo Švédsko, Finsko, Dánsko, Rakousko, Německo ad. Státy ve svých právních předpisech specifikují, k čemu je možné rezervy využívat. Sazby nebo poplatky, které se s bankovní daní pojí, se mění v závislosti na rizikovosti instituce a také se vztahují k současné hospodářské situaci. Výše a charakter poplatků se liší stát od státu. Po vytvoření Jednotného fondu EU pro řešení krizí (*Single Resolution Fund, SRF*)¹ v roce 2015, byla tato „bankovní daň“ v některých členských zemích eurozóny zcela, někde částečně nahrazena odvody do SRF.² V některých zemích však kromě odvodů do SRF nebo obdobného fondu odvádí banky také daň z finančních transakcí nebo vkladů.

Dalším rozšířeným typem sektorové daně je daň telekomunikační. Tu zavedla např. Francie (její výnos financuje ztráty veřejnoprávní televize) nebo Rumunsko. Na Slovensku jsou speciálně daněny zisky firem působících v tzv. regulovaných odvětvích. Průkopníkem sektorového zdanění v Evropě je Maďarsko, které zavedlo zdanění bank, daň z finančních transakcí, telekomunikací a taky energetického sektoru. Mnoho z těchto daní bylo zavedeno v reakci na ekonomickou krizi a snahu o snižování deficitu veřejných financí.

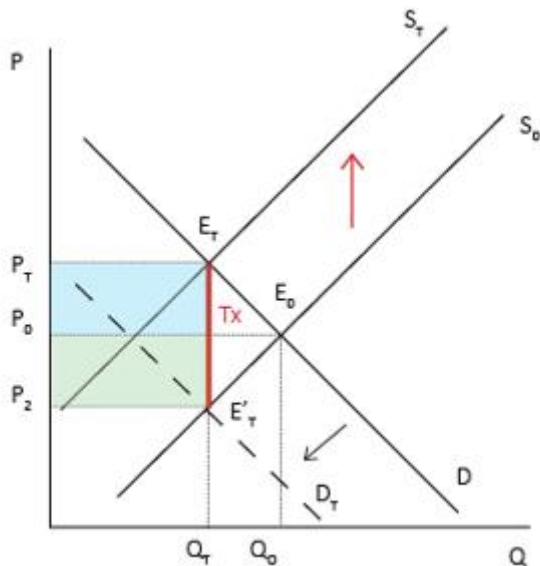
¹ Fond byl ustanoven nařízením EP a Rady (EU) č. 806/2014 ze dne 15. července 2014, kterým se stanoví jednotná pravidla a jednotný postup pro řešení krize úvěrových institucí a některých investičních podniků v rámci jednotného mechanismu pro řešení krizí a Jednotného fondu pro řešení krizí a mění nařízení (EU) č. 1093/2010, Dostupné z <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32014R0806>

² SRF je tvořen samotnými bankami (úvěrovými institucemi a některými investičními společnostmi) z 19 členských zemí bankovní unie (v podstatě členské země eurozóny). SRF má být vybudován během 8 let (2016-2023) tak, aby prostředky v něm dosáhly alespoň hodnoty 1 % pojištěných vkladů všech úvěrových institucí ve všech členských státech bankovní unie. Single Resolution Board: What is the Single Resolution Fund? [cit. 23. 4. 2019] Dostupné z <https://srb.europa.eu/en/content/single-resolution-fund>

Sektorová daň v ekonomické teorii³

Podle různých situací na trhu je možné identifikovat dopady sektorové daně na spotřebitele. V případě, že je daň uvalena na konkurenčním trhu, daňové břemeno se rozloží mezi spotřebitele a výrobce. Díky uvalené dani jsou ceny výrobku vyšší, poklesne poptávané množství a sníží se nabídka zboží. Na uvalení daně doplácí jak spotřebitel, tak výrobce.

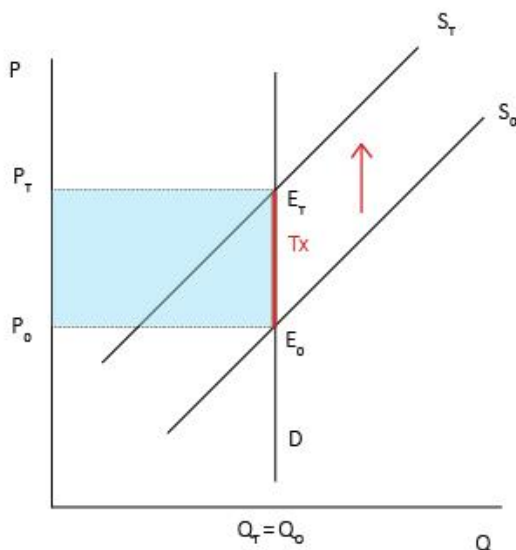
Graf 1: Přesun daně, nabídka a poptávka po běžném statku

Graf 1 ukazuje nabídku a poptávku po běžném statku. S_0 ukazuje nabídku výrobku před uvalením daně a D_0 poptávku po výrobku před uvalením daně. T_x značí výši daně. Je-li na výrobek uvalena daň ve výši T_x , posune se křivka nabídky S_0 na S_T a rovnovážné množství se z E_0 změní na E_T . Je vidět, že poptávané množství výrobku pokleslo z Q_0 na Q_T a cena se zvýšila z P_0 na P_T , přičemž výrobce dostane za prodaný produkt cenu P_2 a spotřebitel zaplatí cenu P_T . Rozdíl $P_2 - P_T$ je daň. Zelený obdélník znázorňuje daňové břemeno pro výrobce a modrý obdélník daňové břemeno pro spotřebitele.

Přesun daňového břemene závisí na elasticitě nabídky a poptávky. Podle toho je možné určit, na koho daň dolehne více. Přesun daně se uskuteční jak na spotřebitele, tak na výrobce v závislosti na charakteru odvětví, na které je daň uvalena.

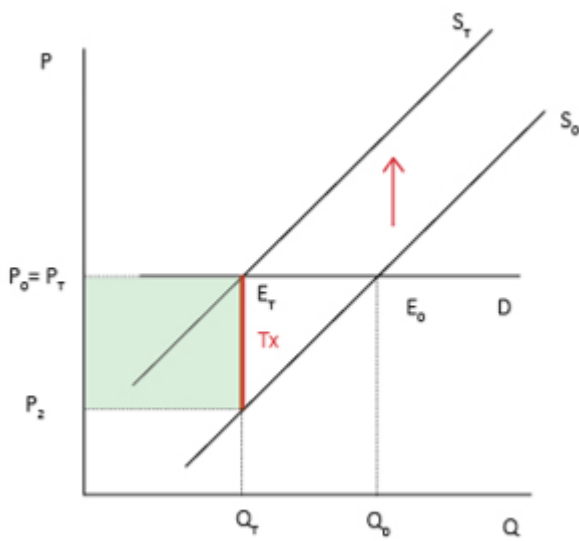
Graf 2: Přesun daně při velmi nízké elasticitě poptávky

Produkty, které mají velmi nízkou elasticitu poptávky, například pečivo, nebo základní potraviny, bez kterých se lidé neobejdou, při uvalení daně výrazně dopadnou na bedra spotřebitelů. Na následujícím grafu vidíme, jak daň dopadá na spotřebitele při neelastické poptávce ($D=0$).

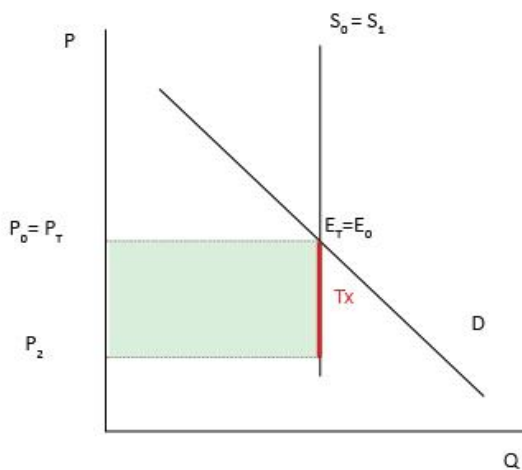
³ Kubátová, K., Daňová teorie a politika, 7. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, ISBN 978-80-7598-165-3, s. 65-81

Graf 3: Přesun daně a nekonečně elastická poptávka

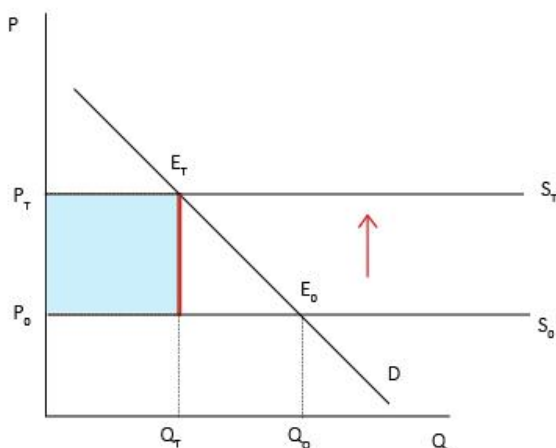
Je-li poptávka nekonečně elastická ($D=\infty$), dopadá celá daň na prodávající. Tržní cena se nemění, ale cena bez daně se mění pro prodávající. Tento příklad se týká velmi luxusního zboží.

Graf 4: Přesun daně a nulová elasticita nabídky

Dalším příkladem může být nulová elasticita nabídky ($S=0$). Tato situace může vznikat například na trhu nemovitostí. Celou daň nese prodávající, neurčí-li zákon jinak.

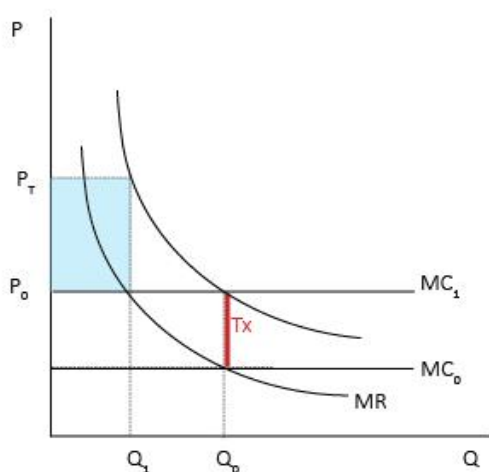
Graf 5: Přesun daně a nekonečně elastická nabídka

Nekonečně elastická nabídka ($S=\infty$) má za následek to, že celé daňové břemeno dopadá na kupujícího. Výrobci mohou v tomto případě měnit své výrobní kapacity a přizpůsobí nabízené množství aktuální ceně a poptávce.

Pokud se na trhu vyskytuje **monopol**, na který je uvalena sektorová daň, **dopadne daňové břemeno na spotřebitele**. Monopolním prostředím bývají označeny sektory, které se zabývají výrobou energie nebo těžbou surovin, nebo sektory, které mají přirozené vysoké vstupní náklady, například v podobě vysokého vstupního kapitálu nebo příliš vysokých fixních nákladů.

Graf 6: Přesun daně v monopolním prostředí

Výrobce určí cenu a objem nabízené suroviny **na základě průniku mezních nákladů (MC) a mezních výnosů (MR)**. Je-li uvalena na monopolní odvětví daň, zvýší se mezní náklady z MC_0 na MC_1 . Z grafu 6 je patrné, že daň ve výši T_x dopadá výhradně na spotřebitele a to nejen v plné výši, ale nabízená služba se zvýší o více, než o uvalenou daň.

Má-li sektorová daň zdanit banky, telekomunikace, energetiku nebo firmy podnikající v energetickém sektoru, tedy společnosti, které mohou (nebo mají) na trhu monopolní/oligopolní postavení díky vysokým vstupním nákladům, není sektorová daň východiskem. Vysoké vstupní náklady v daném odvětví skutečně existují a řešit je sektorovou daní není v dlouhodobém horizontu možné. Po uvalení daně se stane to, že prodejce, respektive poskytovatel služby, přeneše plošně daňové břemeno na spotřebitele. Služby budou dražší, daň zaplatí spotřebitel. Bude-li v právním předpisu uvedeno, že daň nesmí dopadat na bedra spotřebitele, poklesnou v sektoru zisky, a to může mít za následek odliv investorů – ať už těch, kteří v daném státě jsou, nebo těch, kteří v něm mohli být.

Stručný přehled přístupů vybraných zemí EU k sektorové dani

Belgie

Bankovní instituce platily příspěvek na finanční stabilitu (*Financial stability contribution, FSC*), který měl zaručit stabilitu finančního systému. Vypočítal se z celkových závazků v rozvaze bez základního kapitálu a vkladů. Poplatek činil 0,035 % za rok u finančních institucí. Dále banky platily tzv. předplatitelskou daň, která se vypočítává ze „způsobilých vkladů“, jinými slovy ze všech úsporných vkladů, které mohou být způsobilé pro ochranu vkladů do výše 100 000 EUR na jednoho spořitele a na jednu banku. V roce 2012 byla zavedena daň z úvěrů na vklady. Má stejný základ daně jako daň z předplatného, ale poplatek se pohybuje mezi 3 a 12 bazickými body podle toho, zda má finanční instituce více či méně úvěrů v poměru ke vkladům.⁴ Od roku 2016 jsou tyto tři „daně“ nahrazeny jednou bankovní daní (daní pro úvěrové instituce). Výše sazby je 0,1321 % a je placena z průměrné výše vkladů (*dettes envers la clientele*) v předchozím daňovém roce. Změna se netýkala odvodů do Jednotného fondu EU pro řešení krizí (*SRF*).⁵

Maďarsko

Průkopníkem v různých typech sektorových daní je dnes Maďarsko, které je rychle schvaluje a stejně rychle často i mění. V Maďarsku je zavedena daň bankovní, daň z finančních transakcí, daň pro energetický sektor, telekomunikační daň a dále např. daň z reklamy. Maďarsko plánovalo také zavést např. daň z internetu. Bankovní daň z aktiv byla zavedena v roce 2010 a měla progresivní charakter až do výše 0,53 %. Následně byla z různých důvodů (např. nízké výnosy bankovního sektoru – hrozba odchodu bank, nízký objem úvěrů poskytovaných bankami, přenesení břímě zdanění na spotřebitele ad.) snížena na současných 0,21 %.⁶ Od roku 2013 je v Maďarsku zavedena rovněž daň z finančních transakcí, kterou odvádí poskytovatelé platebních služeb, úvěrové instituce a zprostředkovatelé autorizovaní k provádění směnárenských služeb.⁷ Původně byla zavedena daň pro hotovostní transakce ve výši 0,3 % a pro bezhotovostní transakce ve výši 0,2 %. Následně byly sazby navýšeny pro hotovostní transakce na 0,6 % a pro bezhotovostní transakce na 0,3 %.⁸

Speciální daň z příjmů je uvalena na energetický sektor. Výše daňové sazby je 31 %, přičemž existují různé pobídky a slevy, které mohou celkovou výši odvedené daně snížit.⁹ Telekomunikační daň neboli daň z telefonování odvádí poskytovatelé telefonních služeb a základem daně je délka hovoru (daň je placena za minutu hovoru) a sms zprávy.¹⁰ Maďarsko zavedlo daň z reklamy v roce 2014. Původně byla daň uvalena na tržby z reklamy a daňová sazba byla progresivní v rozmezí 0 až 50 %. Daň byla v roce 2015 pozastavena z důvodu vyšetřování Evropskou komisí a následně byla

---

⁴ A few levies on the financial sector. Febelfin.be [online] [cit. 24. 4. 2019] Dostupné z <http://3-3-4.febelfin.be/en/few-levies-financial-sector>

⁵ Service Public Fédéral Finances: Réglementation 2016 [cit. 23. 5. 2019] Dostupné z https://finances.belgium.be/fr/sur_le_spf/r%C3%A9glementation-2016/droits-et-taxes

⁶ Svaz průmyslu a dopravy ČR: Průvodce sektorovým zdaněním, Praha, listopad 2017 [cit. 23. 4. 2019] Dostupné z <https://www.spcr.cz/aktivity/z-hospodarske-politiky/11432-jsou-sektorove-dane-potreba>

⁷ Taxation and Investment in Hungary 2017. Deloitte [online] 2017 [cit. 24. 4. 2019] Dostupné z <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-hungaryguide-2017.pdf>

⁸ Maďarsko zvýší daně z finančních transakcí a telefonování. Patria.cz [online] 18.06.2013 [cit. 24. 4. 2019] Dostupné z <https://www.patria.cz/zpravodajstvi/2361678/madarsko-zvysi-dane-z-financnich-transakci-a-telefonovani.html>

⁹ Taxation and Investment in Hungary 2017. Deloitte [online] 2017 [cit. 24. 4. 2019] Dostupné z <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-hungaryguide-2017.pdf>

¹⁰ Telecommunications laws of the world. DLA Piper [online] 6 Mar 2017 [cit. 24. 4. 2019] Dostupné z <https://www.dlapiperintelligence.com/telecoms/index.html?t=taxes&c=HU>

její sazba snížena na 0 až 5,3 % a jako základ daně byl stanoven zisk. Od roku 2017 došlo k navýšení maximální výše sazby na 7,5 %.¹¹

Německo

Jako sektorovou daň lze v Německu označit tzv. bankovní odvody (*Bankenabgabe*). Zavedeny byly v roce 2011 s cílem vytvořit rezervní fond (*Restrukturierungsfond*) pro bankovní instituce, které se dostaly do kritické situace a potřebují finanční pomoc.¹²

Po vytvoření Jednotného fondu EU pro řešení krizí (*Single Resolution Fund, SRF*)¹³ v roce 2015 byly tyto „bankovní odvody“ nahrazeny odvody do SRF. Od roku 2016 je tedy „bankovní odvod“ v Německu vypočítáván a účtován podle evropských standardů. Výše příspěvku banky se odvíjí od podílu jejich závazků na úhrnných závazcích všech úvěrových institucí v rámci bankovní unie.¹⁴ Každý členský stát bankovní unie vybírá od přispívajících institucí bankovní odvody a každoročně je převádí do SRF, ze kterého mohou být financována stabilizační opatření pro banky v eurozóně. Bankovní odvod platí v zásadě všechny německé banky.¹⁵

Německý rezervní fond (*Restrukturierungsfond*) je však nadále vytvářen pro úvěrové instituce, které nespádají pod evropskou úpravu a také obchodníky s cennými papíry (*CRR-Wertpapierfirmen*).¹⁶

Polsko

Polsko zavedlo v roce 2016 zdanění některých finančních institucí. Daň odvádí banky (tuzemské i pobočky zahraničních), pojišťovny, družstevní spořitelny, úvěrová družstva a společnosti, a to z finančních aktiv. Banky však tyto zvýšené náklady přenesly na spotřebitele a došlo ke zvýšení cen bankovních služeb. Rovněž nedošlo k očekávanému výběru daně a banky se všemožně snaží, aby tuto daň platit nemusely, a investují své prostředky např. do státních dluhopisů, které jsou od daně osvobozeny.¹⁷

V roce 2016 bylo v Polsku plánováno zavedení progresivní daně z maloobchodního obratu se třemi různými pásmy zdanění: nulová daň pro společnosti s obratem do 17 mil. PLN; daňová sazba 0,8 % pro společnosti s obratem mezi 17 a 170 mil. PLN; a 1,4% sazba daně pro společnosti s obratem nad 170 mil. PLN.¹⁸ Evropská komise však daň vyšetřovala kvůli porušení pravidel EU pro státní podporu a shledala, že zavedení této daně by evropská pravidla skutečně porušilo.¹⁹

---

¹¹ Hungary: advertisement tax amended. EY Tax insight [online] [cit. 24. 4. 2019] Dostupné z <https://taxinsights.ey.com/archive/archive-news/hungary--advertisement-tax-amended.aspx>

¹² Ba Fin: Aktuelle Entwicklung bei der Bankenabgabe, 30. 10. 2018 [cit. 23. 4. 2019] Dostupné z https://www.bafin.de/SharedDocs/Downloads/DE/Veranstaltung/dl_181030_abwicklung_Vortrag7.html

¹³ Fond byl ustanoven nařízením EP a Rady (EU) č. 806/2014 ze dne 15. července 2014, kterým se stanoví jednotná pravidla a jednotný postup pro řešení krize úvěrových institucí a některých investičních podniků v rámci jednotného mechanismu pro řešení krizí a Jednotného fondu pro řešení krizí a mění nařízení (EU) č. 1093/2010, Dostupné z <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32014R0806>

¹⁴ Rada EU: Jednotný mechanismus pro řešení krizí [cit. 23. 4. 2019] Dostupné z <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/banking-union/single-resolution-mechanism/>

¹⁵ Fragen und Antworten zur Bankenabgabe, 6. 3. 2019, <https://www.bundesfinanzministerium.de/Content/DE/FAQ/2012-10-18-bankenabgabe.html>

¹⁶ Gesetz zur Errichtung eines Restrukturierungsfonds für Kreditinstitute (Restrukturierungsfondsgesetz - RStruktFG) [cit. 23. 4. 2019] Dostupné z <https://www.gesetze-im-internet.de/rstruktfg/BJNR192100010.html>

¹⁷ Velvyslanectví České republiky ve Varšavě: Trendy hospodářské politiky Polska. 09/11/2016 [cit. 24. 4. 2019] Dostupné z

https://www.mzv.cz/warsaw/cz/obchod_a_ekonomika/novinky_aktivity/trendy_hospodarske_politiky_polska.html

¹⁸ Evropská komise: KE zatrzymuje "podatek od supermarketów"30/06/2017 [cit. 24. 4. 2019] Dostupné z https://ec.europa.eu/poland/news/170630_retail_tax_pl

¹⁹ European Commission: State aid: Commission finds Poland's tax on the retail sector in breach of EU rules. Brussels, 30 June 2017 [cit. 24. 4. 2019] Dostupné z http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1861_en.htm

Rakousko

Sektorovou, resp. bankovní daň zavedlo Rakousko v roce 2010 jako reakci na probíhající ekonomickou krizi. Daň se nazývá jako „stabilizační poplatek“²⁰, respektive jako „zvláštní platba“, lidově jako bankovní daň, a vybrané peníze jdou do fondu, který slouží k záchraně bankovních subjektů v případě krize, nebo se použije s ohledem na jinou problematickou situaci. Stabilizační příspěvek (daň) se počítá z vyměřovacího základu, který se stanoví na základě zákona.²¹ Výše příspěvku na stabilitu je stanovena na 0,024 % pro aktiva převyšující hodnotu 300 milionů eur a zároveň nepřesahující 20 miliard eur (I.). Pro aktiva převyšující 20 miliard eur (II.) je stanovena daň ve výši 0,029 %. Vyjma stabilizační dávky platí instituce také zvláštní platbu ve výši 0,211 % (I.), respektive 0,258 % (II.).²²

Rakousko se snažilo zavedením sektorové bankovní daně zachránit Volksbank a Hypo Alpe Adria Bank.²³ Přesto se záchrana bank nepodařila dle představ a díky sektorové dani měly výše uvedené banky spíše větší potíže než před jejím zavedením. Podle některých hlasů vytvoření záchranného bankovního systému může brzdit bankovní systém jako takový a ten se stává závislý na podpoře státu. Zavedení bankovní daně má tak své příznivce i odpůrce.²⁴

Rumunsko

V roce 2018 přijala rumunská vláda nové daňové nařízení (OUG č. 114/2018)²⁵ které od roku 2019 zavádí nové daně a zvyšuje nebo prodlužuje účinnost stávajícím. Týká se rovněž sektorového zdanění zejména v oblasti bankovníctví, energetiky, telekomunikací.²⁶ S účinností od 1. ledna 2019 jsou bankovní instituce²⁷ povinny platit tzv. čtvrtletní daň z aktiv. Základem daně je hodnota finančních aktiv dle předpisů. Tato daň se uplatní, když čtvrtletní rumunské mezibankovní sazby překročí referenční hranici 2 %. První platba je splatná 25. dubna 2019 za první čtvrtletí roku 2019. Sazba se uplatňuje progresivně:

- 0,1 %, pokud je 2% prahová hodnota překročena o 0,5 %
- 0,2 %, je-li prahová hodnota 2 % překročena o 0,51 % až 1 %
- 0,3 %, je-li prahová hodnota 2 % překročena o 1,01 % až 1,5 %
- 0,4 %, pokud je prahová hodnota 2 % překročena o 1,51 % až 2,0 %
- 0,5 %, pokud je 2% prahová hodnota překročena o 2 %²⁸

---

²⁰ Stabilitätsabgabe

²¹ Vypočítá se jako průměr nekonsolidované bilanční sumy snížené o základní kapitál a rezervy a kryté vklady.

²² Bundesrecht konsolidiert: Gesamte Rechtsvorschrift für Stabilitätsabgabegesetz, Fassung vom 05. 04. 2019, Bundesgesetz, mit dem eine Stabilitätsabgabe von Kreditinstituten eingeführt wird (Stabilitätsabgabegesetz – StabAbgG) StF: BGBl. I Nr. 111/2010 (NR: GP XXI V RV 981 AB 1026 S. 90. BR: 8437 AB 8439 S. 792.) [CELEX-Nr.: 32010L0012], Dostupné z

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20007050>

²³ Svaz průmyslu a dopravy ČR: Průvodce sektorovým zdaněním, Praha, listopad 2017 [cit. 23. 4. 2019] Dostupné z <https://www.spcr.cz/aktivita/z-hospodarske-politiky/11432-jsou-sektorove-dane-potreba>

²⁴ MMag. Philipp Loser, Univ.-Prof. MMag. Dr. Christoph Urtz, Kritische Analyse des VfGH-Erkenntnisses zur „Bankensteuer“ https://www.uni-salzburg.at/fileadmin/oracle_file_imports/1797171.PDF

²⁵ ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ nr. 114 din 28 decembrie 2018 [cit. 24. 4. 2019] Dostupné z <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/209465>

²⁶ Geo 114/2018 – Taxes and parafiscal charges due from 2019. KPMG [online] 11 January 2019 [cit. 24. 4. 2019] Dostupné z <https://home.kpmg/ro/en/home/insights/2019/01/oug-114-impozite-taxe-parafiscale-2019.html>

²⁷ Bankovní instituce jsou definovány jako úvěrové instituce, včetně rumunských právnických osob a rumunských poboček zahraničních úvěrových institucí.

²⁸ Florescu, I., Significant Romanian tax changes in 2019, DLA PIPER [online] 31 JAN 2019 [cit. 24. 4. 2019] Dostupné z <https://www.dlapiper.com/en/finland/insights/publications/2019/01/global-tax-alert/>

V oblasti energetiky nové nařízení dále prodlužuje platnost (do konce roku 2021) speciální daně z monopolní činnosti v odvětví elektřiny a zemního plynu a také z využívání přírodních zdrojů (např. využívání lesů, těžba uhlí).²⁹ Daň z monopolní činnosti se platí za každou megawatthodinu (MWh) elektřiny a plynu distribuovaného klientům. Daň z využívání přírodních zdrojů se uplatňuje v závislosti na tom, jak je využívají hospodářské subjekty. Nově jsou od 1. ledna 2019 energetické společnosti povinny platit daň z obratu. Dvouprocentní daň z obratu se vztahuje na držitele licencí udělených Národním regulačním úřadem (NRA). Dotčené podniky působí v oblasti elektřiny, tepla i zemního plynu. Daň se vztahuje na výši obratu vyplývající z činností licencovaných NRA.

V odvětví telekomunikací se na podniky provozující veřejné sítě elektronických komunikací a podniky poskytující služby elektronických komunikací pro veřejné účely stanovuje 3% daň z obratu. Daň z obratu se nevztahuje na poštovní a kurýrní služby.³⁰

Slovensko

Slovensko zavedlo v roce 2012 daň z objemu vkladů původně ve výši 0,4 %, následně byla stanovena na 0,2 % pro roky 2017 až 2020. Tato daň, která je označená v legislativě jako odvod, je upravená *zákonem č. 384/2011 Z.z. o osobitnom odvode vybraných finančných inštitúcií*. Základem pro výpočet odvodu se rozumí suma pasiv banky vykazovaných v rozvaze snižená o částku vlastního kapitálu, pokud je jeho hodnota kladná, o hodnotu finančních zdrojů dlouhodobě poskytnutých pobočce zahraniční banky a o hodnotu podřízeného dluhu podle zvláštního předpisu.

Další sektorovou daní na Slovensku je daň uvalená na příjem podniků v regulovaných odvětvích na základě *zákona č. 235/2012, Z.z. o osobitnou odvode z podnikania v regulovaných odvetviach*. Regulovanou osobou je osoba nebo organizační složka zahraniční instituce, která má oprávnění k výkonu činnosti v oblasti energetiky³¹, pojišťovnictví,³² veřejného zdravotního pojištění,³³ elektronických komunikací,³⁴ farmacie,³⁵ poštovních služeb,³⁶ drážní dopravy,³⁷ veřejných vodovodů a veřejných kanalizací,³⁸ letecké dopravy,³⁹ poskytování zdravotní péče. Služba by se měla provádět po celé odvodové období. Částka výsledku hospodaření, od níž vzniká povinnost platit odvod, je 3 mil. eur. Regulovaná osoba odvod neplatí, pokud výše odvodu za příslušné odvodové období nepřekročí částku 1 000 eur. Sazba odvodu je 0,00726 %. Odvod se vypočítá jako součin sazby odvodu a základu odvodu. Základem odvodu je výsledek hospodaření vykázaný za to účetní období, ve kterém má osoba oprávnění k výkonu služby v regulovaném odvětví.

---

²⁹ Tyto daně měly přestat platit koncem roku 2018. Geo 114/2018 – Taxes and parafiscal charges due from 2019. KPMG [online] 11 January 2019 [cit. 24. 4. 2019] Dostupné z

<https://home.kpmg/ro/en/home/insights/2019/01/oug-114-impozite-tax-parafiscale-2019.html>

³⁰ Florescu, I., Significant Romanian tax changes in 2019, DLA Piper [online] 31 JAN 2019 [cit. 24. 4. 2019] Dostupné z <https://www.dlapiper.com/en/finland/insights/publications/2019/01/global-tax-alert/>

³¹ Na základě povolení vydaného Úřadem pro regulaci síťových odvětví podle zvláštního předpisu.

³² Na základě povolení vydaného Národní bankou Slovenska podle zvláštního předpisu.

³³ Na základě povolení vydaného Úřadem pro dohled nad zdravotní péčí podle zvláštního předpisu.

³⁴ Na základě všeobecného oprávnění nebo individuálního práva na užívání čísel nebo frekvencí uděleného úřadem pro regulaci elektronických komunikací a poštovních služeb podle zvláštního předpisu.

³⁵ Na základě povolení vydaného Ministerstvem zdravotnictví České republiky nebo krajem podle zvláštního předpisu.

³⁶ Na základě všeobecného povolení nebo poštovní licence vydané Úřadem pro regulaci elektronických komunikací a poštovních služeb podle zvláštního předpisu.

³⁷ Na základě licence vydané Dopravním úřadem podle zvláštního předpisu.

³⁸ Na základě živnostenského oprávnění.

³⁹ Na základě licence vydané Ministerstvem dopravy, výstavby a regionálního rozvoje Slovenské republiky podle zvláštního předpisu.

Švédsko

Švédsko jednalo s nástupem ekonomické krize velmi rychle. Během let 2008 a 2009 vznikla řada programů⁴⁰, které měly posílit, stabilizovat a ochránit bankovní a finanční trh. Jedním z nich bylo zavedení bankovní daně zejména ve formě stabilizačního poplatku. Již v roce 2008 bylo rozhodnuto o vytvoření Fondu stability s cílem financování opatření vlády přijatých na podporu finančního systému. Banky a další úvěrové instituce platily do fondu roční poplatek ve výši 0,036 %⁴¹. Do roku 2016 se jednalo o stabilizační poplatek, který byl následně nahrazen poplatkem pro řešení krizí a vytvoření tzv. rezervy pro řešení krizí na základě zákona o řešení krizí (*Lag (2015:1016) om resolution*)^{42, 43}. Výše poplatku se odvíjí od velikosti instituce, velké instituce platí poplatek proporčně podle výše rizika, které představují pro systém.⁴⁴ V posledních měsících se hovoří o nechvalném praní špinavých peněz, na kterém se podílela *Swedbank*. Diskutuje se o zavedení daně, která je zaměřena na bankovní operace bez ohledu na to, kde je mateřská společnost založena.⁴⁵

---

⁴⁰ Jedním z programů byl tzv. bankovní záruční program, který fungoval mezi lety 2009 a 2011 pro banky, hypoteční instituce a některé úvěrové společnosti. Ty mohly uzavřít smlouvu s vládou, která kryla část jejich půjček. Dalším programem byl kapitálový program pro silné banky, který jim poskytoval státní kapitálovou podporu ve formě kapitálového podílu. Program byl v roce 2011 ukončen. Svenska Bankföreningen: Banks in Sweden [cit. 24. 4. 2019] Dostupné z <https://www.swedishbankers.se/media/2636/1503-banks-in-sweden.pdf>

⁴¹ Původní výše poplatku byla 0,018 %.

⁴² Lag (2015:1016) om resolution [cit. 24. 4. 2019] Dostupné z http://riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-20151016-om-resolution_sfs-2015-1016

⁴³ Riksgälden: Stability fund, 21 November 2018 [cit. 24. 4. 2019] Dostupné z <https://www.riksdagen.se/en/aboutsndo/Financial-stability/Precautionary-support/Stability-fund/>

⁴⁴ Riksgälden: Resolution reserve, 30 March 2017 [cit. 24. 4. 2019] Dostupné z <https://www.riksdagen.se/en/aboutsndo/Financial-stability/Managing-banking-crises-resolution/Resolution-reserve/>

⁴⁵ Billner, A., Sweden Wants a Bank Tax That „Really Hits“ the Right Targets, Bloomberg [online] 11. března 2019 [cit. 24. 4. 2019] Dostupné z <https://www.bloomberg.com/news/articles/2019-03-11/sweden-wants-a-bank-tax-that-really-hits-the-right-targets>